

Handläggare
Gabriella Luoma
Telefon: 08-50814287

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2024-12-12

Remiss av motion om att motverka den rasideologiska miljön

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2024/940

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om att motverka den rasideologiska miljön till bland annat Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd för yttrande. För att motverka att barn och unga attraheras av den rasideologiska extremistmiljön och radikaliseras vill motionären att staden utvecklar utbildningar med syfte att öka kännedomen om symboler och uttryck kopplat till den rasideologiska miljön.

Förvaltningen konstaterar att arbetet mot våldsbejakande extremism är en del av stadens brottsförebyggande arbete. På stadens intranät finns många olika stödresurser för arbetet samlade. Några av dessa stödresurser är webbutbildningar och utbildningsmaterial. Inom staden finns redan en framtagen grund- och fördjupningsutbildning inom ämnet. Dessa utbildningar håller en hög kvalitet.

Förvaltningen håller däremot med motionären med om att dessa utbildningar bör hållas levande så att innehållet är fortsatt relevant och uppdaterat.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion av Jan Jönsson (L) om att motverka den rasideologiska miljön till ett antal instanser, bland annat Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd för yttrande senast den 11 februari 2025.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige föreslår Jan Jönsson (L) att yrkesverksamma som möter barn och unga ska utbildas i att upptäcka tecken på att barn är på väg att radikaliseras.

Hur extremistmiljöer i dag når ut med budskap och rekrytering är inte längre genom aktivism och flygbladsutdelning menar motionären. Han ser istället att rekrytering sker till den så kallade aktivklubb-miljön med fokus på fysisk fostran och kampträning. Motionären tillägger också att sociala medier och digitala spel är ytterligare sätt att rekrytera barn och unga.

För att motverka att barn och unga attraheras av den rasideologiska extremistmiljön och radikaliseras vill motionären att staden utvecklar utbildningar med syfte att öka kännedomen om symboler och uttryck kopplat till den rasideologiska miljön. Därför föreslår Jan Jönsson följande:

1. att staden utvecklar en internutbildning för medarbetare inom skola och socialtjänst för att öka kunskapen om symboler, tecken och uttryck inom den rasideologiska miljön.
2. att staden i framtagandet av utbildningen har en nära dialog med Centrum mot Våldsbejakande Extremism (CVE).
3. att staden parallellt utreder lämpligheten i en bredare utbildning riktad till all personal, alternativt en mer specialiserad utbildning riktad till en mindre grupp medarbetare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Social omsorg förebyggande och främjande.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen konstaterar att arbetet mot våldsbejakande extremism är en del av stadens brottsförebyggande arbete och ett centralt område i stadens samverkansöverenskommelse med Polismyndigheten där frågan lyfts under områdena 'Unga i riskzon för destruktivt beteende' och 'Kriminella miljöer och livsstilar'. Av detta följer att samtliga stadsdelsnämnder ska utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism enligt de processer som beskrivs i stadens trygghetsprogram och i enlighet med de krav som ställs i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

På stadens intranät finns många olika stödresurser för arbetet samlade. Några av dessa stödresurser är bland annat webbutbildningar, utbildningsmaterial och rutiner. Eftersom

våldsbejakande extremism är en tvärsektoriell fråga har flera facknämnder en viktig roll i stadens arbete.

Socialnämnden ska inom socialtjänstens område samordna och stödja stadsdelsnämndernas insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism samt samla och sprida kunskaper om effektiva metoder.

Utbildningsnämnden ska inom skolans område samordna och stödja arbetet mot våldsbejakande extremism.

Staden ska säkerställa att medarbetare inom berörda verksamheter har en hög kompetens kring våldsbejakande extremism, inbegripet ensamagerande våldsverkare och radikalisering och rekrytering i den digitala miljön. Det finns i dag en webbaserad grundutbildning som tillhandahålls via intranätet. Den ger grundläggande kunskaper om vad våldsbejakande extremism är, vilka som är de främsta våldsbejakande miljöerna i Sverige och hur en ska tänka och agera om man möter problemet i sitt arbete. Det finns också en fördjupande webbutbildning som ska ge kunskap om högerextremism, som lanserades i oktober 2022. Utbildningen består av nio avsnitt som ska bidra till ökad kunskap om det förebyggande arbetet mot våldsbejakande ideologier och rasistiska organisationer.

För den fördjupade webbutbildningen står stiftelsen Expo för innehållet som bygger på deras rapporter och granskningar men även på relevant forskning. Det finns inom staden även ett framtaget symbollexikon för de tre huvudsakliga extremistmiljöerna som är våldsbejakande islamistisk, högerextremistisk och vänsterextremistisk miljö.

Förvaltningen anser att motionärens vilja att förebygga radikalisering och att unga attraheras till extremistmiljöer är en viktig fråga att lyfta. Sett till de förslag som lyfts i remissen så har staden redan en framtagen grund- och fördjupningsutbildning inom ämnet. Dessa utbildningar håller en hög kvalitet och är lärorika men en fara kan vara att dessa utbildningar inte uppdateras tillräckligt ofta. Förvaltningen håller därför med motionären med om att dessa utbildningar bör hållas levande så att innehållet är relevant sett till de olika extremistmiljöernas förändringar och nya förgreningar.

Jämställdhetsanalys

Inom våldsbejakande extremistiska ideologier och miljöer är antifeminism och misogyni vanligt. Det beror på att dessa våldsbejakande extremistiska miljöer domineras av män, där könsskillnader betonas och våld används för att hävda manlig status. De olika extremistiska miljöerna kan ha mycket skilda politiska uppfattningar i andra frågor så som ras och nation men har

påfallande liknande föreställningar om kvinnor och därmed också män. Föreställningarna utgår från tron om att feminismen anses ha fått för stort inflytande i samhället, vilket undergräver mannens bestämmanderätt och hotar idén om den traditionella heterosexuella kärnfamiljen.

Radikaliseringsprocesserna till de olika våldsbejakande extremistmiljöerna tenderar att locka unga män. Målgruppen ansluter sig inte nödvändigtvis till dessa miljöer för ideologin, utan lockas även av faktorer som gemenskap, identitet och spänning. Den våldsbejakande extremistiska miljön är även en arena för mannen att bevisa sin manlighet. Våldsbejakande extremistiska miljöer kan således kopplas ihop med normer rörande maskulinitet och machokultur. Utifrån ett förebyggande perspektiv är det av stor vikt att arbeta mot maskulinitetsnormer och machokulturer i arenor där barn och unga vistas, för att motverka risken för radikalering.

Barnrättsperspektiv

Ett barnrättsperspektiv på frågan om att rekryteras till våldsbejakande extremism handlar om att skydda barn från att exploateras och utsättas för våld och radikalering. Detta kan kopplas direkt till FN:s barnkonvention, som fastslår barns rätt till skydd, utveckling, och att få leva i en trygg miljö. Flera specifika artiklar i barnkonventionen är särskilt relevanta i sammanhanget: artikel 3- barnets bästa, artikel 6-rätten till liv, överlevnad och utveckling, artikel 19- skydd mot våld, övergrepp och försummelse, artikel 36- skydd mot annat utnyttjande.

Barnets bästa ska alltid beaktas i alla beslut som rör barnet. Statens åtgärder mot extremism och dess förebyggande arbete ska alltid utgå från barns behov av trygghet, utbildning, och utveckling. Att rekryteras till våldsbejakande extremism hotar barns säkerhet, psykiska hälsa, och utveckling. Det kan leda till att barn dras in i våldsamma miljöer som direkt hotar deras liv och överlevnad. Barnkonventionen kräver att staten skyddar barn mot alla former av våld och utnyttjande. Rekrytering till våldsbejakande extremism är ett exempel på en situation där barn riskerar att utnyttjas och utsättas för våld. Rekryterare kan manipulera unga genom propaganda, tvång eller psykiska påtryckningar, vilket gör dem särskilt sårbara. Rekrytering till våldsbejakande extremism innebär att barn exploateras för ändamål som kan vara extremt skadliga för deras psykiska- och fysiska hälsa samt för deras sociala utveckling.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Jenny Johansson
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Motion om att motverka den rasideologiska miljön

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2024-11-26
Jenny Johansson, Avdelningschef	2024-11-26